

Bryssel 6.12.2017
COM(2017) 821 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPPA-
NEUVOSTOLLE, NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN KESKUSPANKILLE**

**LISÄTOIMET EUROOPAN TALOUS- JA RAHALITON VIIMEISTELEMISEKSI:
ETENEMISSUUNNITELMA**

1. JOHDANTO

Ensimmäiset eurokolikot ja -setelit otettiin käyttöön Euroopassa lähes 16 vuotta sitten. Nykyisin euroa käyttää päivittäin 340 miljoonaa eurooppalaista 19 euroalueen jäsenvaltiossa. Se on maailman toiseksi käytetyin valuutta. Lisäksi eri puolilla maailmaa 60 maata ja aluetta, joissa asuu yhteensä 175 miljoonaa ihmistä, on päättänyt käyttää euroa valuuttanaan tai kiinnittänyt oman valuuttansa euroon.

Eurooppaa vuonna 2008 kohdannut finanssi- ja talouskriisi, jonka seuraukset tuntuvat vielä tänäkin päivänä, ei alkanut euroalueella, mutta se paljasti eräitä sen institutionaalisia heikkouksia. Hätääpuna välittömiin haasteisiin hyväksyttiin useita välineitä. Perustettiin uusia rahoitusvakauden palomureja, autettiin maita, joihin kriisi vaikutti eniten, ja vauhditettiin politiikkojen koordinoitua EU:n tasolla. Finanssipolitiikan ja varainhoidon sääntöjä vahvistettiin, jotta kriisi ei leviäisi edelleen. Myös Euroopan keskuspankin (EKP) toteuttamat rahapoliittiset toimet ovat olleet ratkaisevia.

Vuosia kestäneen heikon tai olemattoman talouskasvun jälkeen **kaikilla tasoilla toteutetut määrätietoiset toimet ovat alkaneet tuottaa tulosta**. Euroopan taloudet elpyvät nyt voimakkaasti. Kaikkien jäsenvaltioiden taloudet kasvavat, ja koko EU:n talouden kasvu on ollut keskimäärin noin 2 prosenttia jo useana peräkkäisenä vuotena¹. Talouden ilmapiiriä kuvaava indikaattori on EU:ssa ja euroalueella korkeimmillaan sitten vuoden 2000. Työttömyys on alimmillaan sitten vuoden 2008 lopun. Euron kannatus kansalaisten keskuudessa on euroalueella korkeimmillaan sitten vuoden 2002, jolloin eurosetelit ja -kolikot otettiin käyttöön.² Kuten nykyinen komissio totesi toimikautensa alussa, kriisi ei kuitenkaan ole ohi niin kauan kuin työttömyysluvut ovat näin korkeat. Euroalueella oli lokakuussa 2017 edelleen 14,3 miljoonaa työtöntä.

Kriisivuosien kokemuksista oli otettava oppia. Keskeiset asiat esitettiin selkeästi jo **viiden puheenjohtajan kertomuksessa³ kesäkuussa 2015**. Sen jälkeen on tehty paljon Euroopan talous- ja rahaliiton ”tiivistämiseksi tekemällä”. Taluspolitiikan EU-ohjausjaksoa on vahvistettu. Koko euroalueelle annetaan selkeämpiä ohjeita ja keskitytään aiempaa voimakkaammin sosiaalisiin näkökohtiin. Talouden ohjausjärjestelmää on parannettu perustamalla Euroopan finanssipoliittinen komitea ja kansallisia tuottavuuskomiteoita. Teknisen avun antamista jäsenvaltioille on lisätty perustamalla rakenneuudistusten tukipalvelu. Pankkiunionin⁴ ja pääomamarkkinaunionin⁵ viimeisteleminen on toteutettu tärkeitä toimia; erityisesti on edistetty samanaikaisesti sekä riskien vähentämistä että riskien jakotoimenpiteitä pankkialalla. Lisäksi on tiivistetty vuoropuhelua kansallisten ja eurooppalaisten poliittisten toimijoiden ja työmarkkinaosapuolten kanssa omistajuuden lisäämiseksi kaikilla tasoilla.

Mainittujen toimien seurauksena euroalueen rakenne on vahvempi kuin koskaan aikaisemmin, mutta tämä ei tarkoita, että se olisi valmis. Komissio esitti **pohdinta-asiakirjan talous- ja rahaliiton syventämisestä⁶** sekä pohdinta-asiakirjan EU:n rahoituksen tulevaisuudesta⁷ osana **Euroopan**

¹ Euroopan talousennuste, syksy 2017, Institutional Paper 63.

² Flash-eurobarometri 458, 4. joulukuuta 2017.

³ ”Euroopan talous- ja rahaliiton viimeistely”, Jean-Claude Juncker, tiiviissä yhteistyössä Donald Tuskin, Jeroen Dijsselbloemin, Mario Draghin ja Martin Schulzin kanssa 22. kesäkuuta 2015.

⁴ Ks. erityisesti COM(2017) 592 final, 11. lokakuuta 2017.

⁵ COM(2017) 292 final, 8. kesäkuuta 2017.

⁶ COM(2017) 291, 31. toukokuuta 2017.

⁷ COM(2017) 358, 28. kesäkuuta 2017.

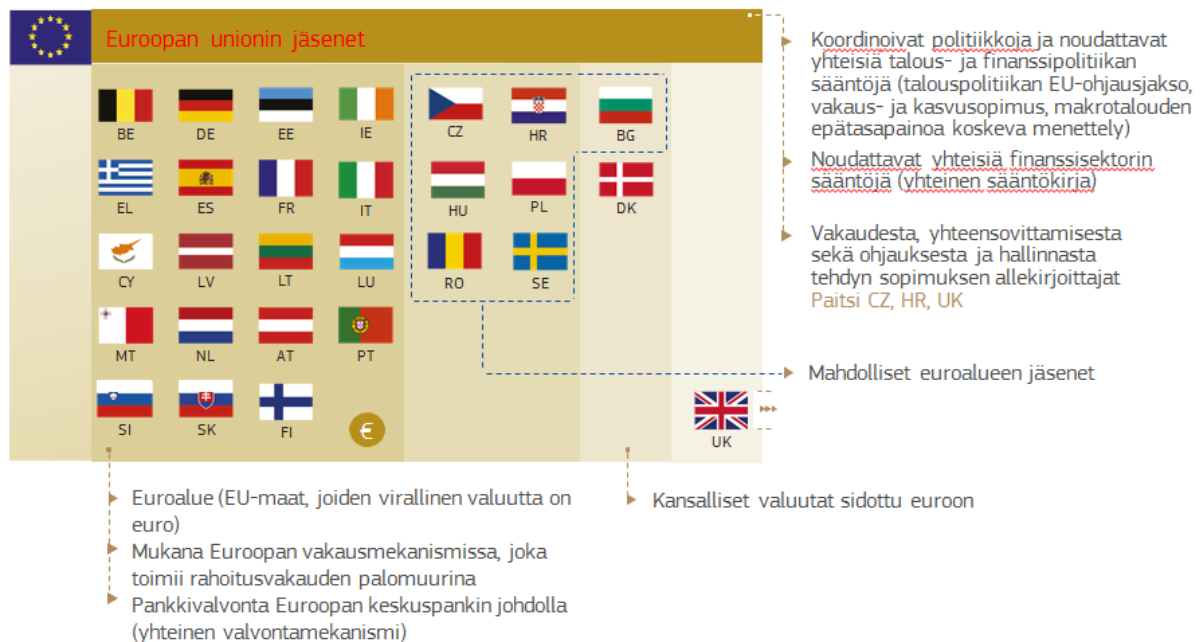
tulevaisuutta käsittelevän valkoisen kirjan⁸ jatkotoimia. Pohdinta-asiakirjoissa esitetään nykyinen tilanne ja mahdollisia etenemisvaihtoehtoja vuoteen 2025.

Euroopan unioni on nyt selvästi taas vahvistumassa. Käsillä on sekä taloudellinen että poliittinen **tilaisuus toimia**, mihin myös myönteinen kehitys rohkaisee. Liialliseen tyytyväisyyteen ei kuitenkaan ole aihetta. Katto pitäisi aina korjata silloin kun aurinko paistaa.

Komission puheenjohtaja Jean-Claude Juncker esitti 13. syyskuuta 2017 pitämässään puheessa unionin tilasta⁹ näkemyksensä **yhtenäisemmästä, vahvemmassa ja demokraattisemmasta unionista** ja teki selväksi, että Euroopan talous- ja rahaliiton viimeistely on olennainen osa etenemissuunnitelmaa, jonka toteuttaminen huipentuu 9. toukokuuta 2019 pidettävään EU-johtajien kokoukseen. Puheenjohtaja Tusk on kutsunut sen koolle Romanian Sibiuhun, jossa on tarkoitus tehdä tärkeitä päätöksiä Euroopan tulevaisuudesta.

EU-johtajien asialistalla¹⁰ on myös EU-johtajien 15. päiväksi joulukuuta 2017 suunnittelema eurohuippukokous, jossa on tarkoitus sopia aikataulusta talous- ja rahaliittoa sekä pankkiunionia koskevien päätösten tekemiselle. Tarkoituksena on myös palata näihin kysymyksiin 28. ja 29. kesäkuuta 2018, jotta saadaan aikaan konkreettisia päätöksiä.

Euroopan talous- ja rahaliitto tänään

Lähde: Euroopan komissio

Puheessa unionin tilasta esitetyt yhtenäisyyden, tehokkuuden ja demokraattisen vastuuvollisuuden vaatimukset koskevat erityisesti talous- ja rahaliiton viimeistelyä:

⁸ COM(2017) 2025, 1. maaliskuuta 2017.

⁹ Puheenjohtaja Junckerin puhe unionin tilasta vuonna 2017, 13. syyskuuta 2017.

¹⁰ ”EU-johtajien asialista: Yhteisen tulevaisuutemme rakentaminen”, jonka Eurooppa-neuvosto hyväksyi 20. lokakuuta 2017.

- **Yhtenäisyys:** Euro on EU:n yhteinen raha. Kaikki toimet, joita toteutetaan euroaluetta varten, olisi toteutettava myös niitä jäsenvaltioita varten ja niiden kanssa, joiden odotetaan liittyvän euroalueeseen. Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja Tanskaa lukuun ottamatta **kaikki euroalueen ulkopuoliset jäsenvaltiot ovat oikeudellisesti sitoutuneet ottamaan euron lopulta käyttöön.**¹¹ Sitä paitsi sen jälkeen, kun Yhdistynyt kuningaskunta lähtee unionista, euroalueen taloudet muodostavat noin 85 prosenttia koko EU:n bruttokansantuotteesta. EU:n poliittinen ja taloudellinen yhdentymisen, jonka ytimessä ovat sisämarkkinat, tarkoittaa, että sekä euroalueeseen kuuluvien että sen ulkopuolisten jäsenvaltioiden tulevaisuudet ovat jo kietoutuneet yhteen. Vahva ja vakaa euroalue on tärkeä sekä jäsenilleen että koko EU:lle. Siksi tähän pakettiin kuuluvissa ehdotuksissa on kyse sekä euroalueen että euroalueeseen kuulumattomien jäsenvaltioiden tarpeista ja eduista, sillä ne ovat toisistaan riippuvaisia talous- ja rahaliiton osia.
- **Tehokkuus:** Vahvempi talous- ja rahaliitto edellyttää **vahvempaa ohjausta ja käytettävissä olevien resurssien tehokkaampaa käyttöä.** Nykyisessä järjestelmässä näkyy yhä, että päätöksistä, joilla ennennäkemättömään kriisiin vastattiin, muodostuu hajanainen kokonaisuus. Se on toisinaan johtanut lukuisiin välineisiin ja yhä yksityiskohtaisempiin sääntöihin, mikä mutkistaa toimintaa ja johtaa päällekkäisyyksien riskiin. Synergiaedut, yksinkertaistetut menettelyt ja hallitustenvälisten järjestelyjen liittäminen **EU:n oikeudelliseen kehykseen** vahvistaisivat ohjausta ja päätöksentekoa. Lisäksi komissio ehdottaa tämänpäiväisen paketin osana tehokkuussyistä vain sellaisia muutoksia, jotka voidaan toteuttaa EU:n nykyisten perussopimusten puitteissa.
- **Demokraattinen vastuuvollisuus:** Talous- ja rahaliiton viimeistely merkitsee myös **poliittisen vastuun ja läpinäkyvyyden** lisäämistä sen suhteen, kuka mistäkin päättää eri tasoilla. Tämä edellyttää, että Euroopan tasolla tapahtuva päätöksenteko on vietävä jäsenvaltioihin lähemmäs kansalaisia ja kansallisen keskustelun ydintä. Samalla on varmistettava, että sekä kansallisilla parlamenteilla että Euroopan parlamentilla on riittävät valtuudet valvoa EU:n talouden ohjausjärjestelmää. Tämän pitäisi johtaa myös siihen, että lisätään omistajuutta kollektiivisista päätöksistä sekä päätöksentekotavan ja päätöksiä koskevan viestinnän avoimuutta.

Talous- ja rahaliiton viimeistelystä on esitetty useita näkemyksiä viime vuosina. Mielipiteet vaihtelevat, mutta on olemassa **laaja yksimielisyys** siitä, että sen viimeistelyssä on edistytävä. Tämä on saanut myös merkittävää tukea Euroopan parlamentilta¹², ja euroryhmässä on käyty tästä tärkeitä keskusteluja¹³.

Tässä tiedonannossa esitetään yhteenveto kaikkien komission esittämien aloitteiden perusteluista ja sisällöstä. Lisäksi muistutetaan, että tämä paketti sisältyy laajempaan **etenemissuunnitelmaan talous-**

¹¹ Euroalueeseen kuulumattomista jäsenvaltioista Tanska ja Bulgaria ovat kiinnittäneet valuuttansa euroon sen käyttöönoton jälkeen vuoden 1999 loppupuolella. Toisin kuin Tanska, Bulgaria ei osallistu ERM II -valuuttakurssimekanismiin, mutta lev on sidottu euroon valuuttakatejärjestelmässä.

¹² Ks. erityisesti Euroopan parlamentin päätöslauselmat, 16. helmikuuta 2017, i) budjettikapasiteetista euroalueella (2015/2344(INI)), ii) Euroopan unionin nykyisen toimielinrakenteen mahdollisista kehityskuluista ja mukautuksista (2014/2248(INI)) ja iii) Euroopan unionin toiminnan parantamisesta hyödyntämällä Lissabonin sopimuksen tarjoamia mahdollisuuksia (2014/2249(INI)).

¹³ Ks. erityisesti euroryhmä, 6. marraskuuta 2017, ”Fiscal capacity and fiscal rules for the Economic and Monetary Union”, euroryhmä, 9. lokakuuta 2017, ”Deepening Economic and Monetary Union – The role of the European Stability Mechanism” ja euroryhmä, 10. heinäkuuta 2017, ”Follow-up on deepening of the Economic and Monetary Union”.

ja rahaliiton viimeistelemiseksi vuoteen 2025 mennessä, ja esitetään seuraavien puolentoista vuoden aikana toteutettavien toimien aikataulu.

2. TÄMÄNPÄIVÄISET ALOITTEET

Tänään julkaistuissa aloitteissa esitetään lisätoimia talous- ja rahaliiton viimeistelemiseksi, kuten vuoden 2017 puheessa unionin tilasta ja siihen liittyvässä aiekirjeessä ilmoitettiin.

Aloitepaketin sisältö

Komissio esittää tänään seuraavat ehdotukset ja aloitteet:

- *Ehdotus unionin oikeudelliseen kehikseen ankkuroidun Euroopan valuuttarahaston perustamisesta*
- *Ehdotus talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen sisällön liittämistä osaksi unionin oikeutta ottaen huomioon vakaus- ja kasvusopimukseen sisältyvä jousto, jota komissio on soveltanut tammikuusta 2015*
- *Tiedonanto unionin kehikseen kuuluvista uusista vakaan euroalueen talousarviövälaineistä*
- *Vuosia 2018–2020 koskevat 1) kohdennetut muutokset yhteisiä säännöksiä koskevaan asetukseen, jotta kansallisten uudistusten tukemiseen voidaan käyttää EU:n määrärahoja, ja 2) ehdotus rakenneuudistusten tukiohjelman vahvistamisesta*
- *Tiedonanto Euroopan talous- ja finanssiministeristä.*

Ehdotus Euroopan valuuttarahaston perustamisesta

Ehdotuksessa tukeudutaan Euroopan vakausmekanismin vakiintuneeseen rakenteeseen ja luodaan **Euroopan valuuttarahasto**, joka ankkuroidaan EU:n oikeusjärjestykseen. Tämä mainittiin jo viiden puheenjohtajan kertomuksessa, ja tätä on vaatinut myös Euroopan parlamentti, joka on korostanut, että Euroopan valuuttarahastolle on annettava riittävät lainananto- ja lainanottovalmiudet ja selkeästi määritetty toimeksianto¹⁴.

Euroopan vakausmekanismi perustettiin lokakuussa 2012 finanssikriisin ollessa pahimmillaan. Tuolloisten tapahtumien paineessa päädyttiin hallitustenväliseen ratkaisuun. Jo silloin oli kuitenkin selvää, että samaan tavoitteeseen voitaisiin päästä EU:n perussopimusten puitteissa, kuten todettiin muun muassa komission hahmotelmassa tiiviin ja aidon talous- ja rahaliiton luomiseksi¹⁵.

Kuluneina vuosina Euroopan vakausmekanismi on osoittautunut ratkaisevaksi välineeksi euroalueen rahoitusvakauden säilyttämisessä. Se on antanut lisätukea vaikeuksiin joutuneille euroalueen jäsenvaltioille. Euroopan vakausmekanismin muuttaminen Euroopan valuuttarahastoksi vahvistaa edelleen sen **institutionaalista perustaa**. Näin voidaan luoda uusia synergioita EU:n kehiksessä erityisesti läpinäkyvyyden, laillisuuden tarkastelun ja EU:n varojen käytön tehokkuuden osalta ja pystytään tukemaan paremmin jäsenvaltioita. Näin voidaan myös parantaa edelleen yhteistyötä

¹⁴ Euroopan parlamentin päätöslauselma euroalueen budjettikapasiteetista, 16. helmikuuta 2017 (2015/2344(INI)).

¹⁵ COM(2012)777 ”Hahmotelma tiiviin ja aidon talous- ja rahaliiton luomiseksi”, 28. marraskuuta 2012.

komission kanssa ja vastuuvollisuutta Euroopan parlamentille. Tämä ei vaikuta siihen, miten kansalliset hallitukset ovat vastuuvollisia omille kansallisille parlamenteilleen, ja tällä tavoin säilytetään Euroopan vakaussmekanismin sitoumukset.

Aloite on muodoltaan ehdotus neuvoston asetukseksi, ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 352 artiklan nojalla se edellyttää Euroopan parlamentin hyväksyntää. Euroopan vakaussmekanismi on mahdollista sisällyttää unionin kehykseen 352 artiklan nojalla, koska se on **euroalueen rahoitusvakauden** kannalta välttämätöntä¹⁶ eikä perussopimuksissa ole muuta oikeusperustaa, jolla EU saavuttaisi tämän tavoitteen¹⁷. Kyseisen artiklan 2 kohdassa mainitaan nimenomaisesti kansallisten parlamenttien asema. Aikanaan on tehty 352 artiklaa vastaavan artiklan nojalla useita merkittäviä päätöksiä, joilla on pohjustettu talous- ja rahaliiton perustamista. Esimerkiksi päätökset Euroopan rahapoliittisesta yhteistyörahastosta, Euroopan rahayksiköstä ja ensimmäisistä maksutasemekanismeista tehtiin Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 235 artiklan nojalla. Kyseinen artikla oli 352 artiklan edeltäjä.

Ehdotusta täydentää luonnos, josta voisi tulla **hallitustenvälinen sopimus**, jotta euroalueen jäsenvaltiot voisivat sopia keskenään varojen siirtämisestä Euroopan vakaussmekanismista Euroopan valuuttarahastoon. Siinä myös esitetään, että EVR korvaisi EVM:n ja toimisi sen seuraajana, myös sen oikeusaseman ja kaikkien siihen kuuluvien oikeuksien ja velvollisuuksien osalta.

Tänään annetun ehdotuksen mukaan Euroopan valuuttarahasto perustetaan **omaksi unionin lainsäädännön alaiseksi oikeushenkilökseen**. Siitä tulee Euroopan vakaussmekanismin seuraaja, jossa vakaussmekanismin nykyiset taloudelliset ja institutionaaliset rakenteet säilyvät olennaisilta osin ennallaan. Tämä tarkoittaa, että Euroopan valuuttarahasto jatkaa rahoitusvakaustuen antamista sitä tarvitseville jäsenvaltioille, varojen hankkimista laskemalla liikkeeseen pääomamarkkinainstrumentteja ja liiketoimien toteuttamista rahamarkkinoilla. Jäsenyys ei muutu, ja euroalueeseen liittyvien uusien jäsenvaltioiden mukaantulo on edelleen mahdollista.

Koska Euroopan valuuttarahastosta tulisi unionin elin, Euroopan vakaussmekanismin nykyrakenteeseen tarvitaan joitakin kohdennettuja muutoksia. Niitä selostetaan asetuksen perusteluissa. Muutoksiin kuuluu muun muassa se, että **neuvosto vahvistaa** Euroopan valuuttarahaston harkinnanvaraiset päätökset¹⁸.

¹⁶ Euroopan vakaussmekanismin kaltaisen elimen välttämättömyys euroalueen rahoitusvakauden turvaamiseksi perustuu tosiseikkoihin. Välttämättömyys vahvistetaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 136 artiklan 3 kohdassa ja Euroopan vakaussmekanismia koskevan sopimuksen johdanto-osan 2 kappaleessa, joissa viitataan nykyiseen Euroopan vakaussmekanismiin toteamalla, että euroalueen jäsenvaltiot ”voivat perustaa vakaussmekanismin, joka aktivoidaan, jos se on välttämätöntä koko euroalueen vakauden turvaamiseksi”.

¹⁷ Euroopan unionin tuomioistuimissa on jo käsitellyt 352 artiklan mahdollista käyttämistä perustettaessa unionin elin, jonka tehtävänä on antaa rahoitustukea euroalueen vakauden turvaamiseksi. Ks. ”Pringle-asia” C-370/12, tuomio 27.11.2012, ECLI:EU:C:2012:756, 67 kohta. Myös alaviitteessä 15 mainitussa komission vuonna 2012 esittämässä hahmotelmassa mainitaan mahdollisuus käyttää 352 artiklaa.

¹⁸ Näin varmistetaan Meroni-tuomion noudattaminen. Meroni-tuomio annettiin asioissa H-9/56 ja H-10/56 (Meroni v. korkea viranomainen (Kok. 1957/1958, s. 133)). Tuomio liittyy siihen, missä määrin EU:n toimielimet voivat siirtää tehtäviään sääntelyvirastoille. Tänään annetun ehdotuksen yhteydessä olisi pidettävä mielessä, että Euroopan valuuttarahaston hallintoneuvoston ja johtokunnan harkinnanvaraisten päätösten vahvistamista neuvoston toimesta yksinkertaistaa se, että sen hallintoneuvoston kokoonpano vastaa euroryhmän kokoonpanoa.

Lisäksi tänään tehtyyn ehdotukseen sisältyy joitakin lisäyksiä.

Ensinnäkin Euroopan valuuttarahasto voi tarjota **yhteiselle kriisinratkaisurahastolle yhteisen varautumisjärjestelyn**. Tämä on pankkiunionin toisen pilarin eli ns. yhteisen kriisinratkaisumekanismin olennainen osa.¹⁹

Kun yhteinen kriisinratkaisumekanismi hyväksyttiin vuonna 2013, jäsenvaltiot sopivat myös kehittävänsä **yhteiselle kriisinratkaisurahastolle varautumisjärjestelyn**. Se oli tarkoitettu viimeiseksi keinoksi, joka oli tarkoitus aktivoida vain, jos yhteisen kriisinratkaisurahaston välittömästi saatavilla olevat resurssit osoittautuvat riittämättömiksi pääoman tai likviditeetin kannalta. Jäsenvaltiot sopivat myös, että sen olisi oltava keskipitkällä aikavälillä julkisen talouden kannalta neutraali niin, että varautumisjärjestelyn mahdollisesta käytöstä seuraisi takaisinperintä euroalueen pankkisektorilta.

Finanssikriisin jälkeen laaditut EU:n uudet pankkien valvontaa ja kriisinratkaisua koskevat säännöt ovat vähentäneet merkittävästi pankkien kaatumisen todennäköisyyttä ja sen mahdollisia vaikutuksia. Tarvitaan kuitenkin vielä yhteinen varautumisjärjestely, jolla vahvistetaan yhteisen kriisinratkaisurahaston rahoituskapasiteettia. Tällainen järjestely saisi aikaan luottamusta pankkijärjestelmään tukemalla yhteisen kriisinratkaisuneuvoston toteuttamien toimien uskottavuutta. Tämä puolestaan itse asiassa pienentäisi sellaisen tilanteen todennäköisyyttä, jossa varautumisjärjestelyyn jouduttaisiin turvautumaan.

Nykyisin vallitsee laaja yksimielisyys siitä, että Euroopan vakausmekanismilla – tulevalla Euroopan valuuttarahastolla – on parhaat edellytykset tarjota tällainen varautumisjärjestely yhteiselle kriisinratkaisurahastolle annettavien luottojärjestelyjen tai takauksien muodossa. Tämä näkyy myös tänään annetussa ehdotuksessa, jossa esitetään asianmukaiset päätöksentekoprosessit. Niillä varmistetaan, että varautumisjärjestely voidaan tarvittaessa ottaa nopeasti käyttöön. Lisäksi ehdotetaan erityisjärjestelyjä, joissa otetaan huomioon pankkiunioniin liittyneiden euroalueen ulkopuolisten jäsenvaltioiden oikeutetut edut.

Toiseksi, ehdotukseen sisältyy **hallintotapaa** koskeva mahdollisuus nopeampaan päätöksentekoon tietyissä kiireellisissä tilanteissa. Ehdotuksen mukaan kaikki tärkeät päätökset, joilla on taloudellista vaikutusta (esim. päätökset, jotka koskevat vaadittaessa maksettavaa pääomaa), tehdään edelleen yksimielisesti. Vakaustukea, maksujen suorittamista jäsenille ja varautumisjärjestelyn käyttöä koskevissa äänestyksissä riittää kuitenkin vahvistettu määränemmistö eli 85 prosenttia äänistä.

Kolmanneksi ehdotuksessa esitetään Euroopan valuuttarahaston ottamista suuremmin mukaan **rahoitusapuohjelmien hallinointiin** Euroopan komission rinnalle.

Neljänneksi ehdotuksessa viitataan Euroopan valuuttarahaston mahdollisuuteen kehittää **uusia rahoitusvälineitä**. Ajan myötä tällaisilla välineillä voitaisiin täydentää tai tukea EU:n muita rahoitusvälineitä ja -ohjelmia. Tällainen synergia voisi osoittautua erityisen hyödylliseksi, jos Euroopan valuuttarahaston on määrä tukea mahdollista vakautusjärjestelyä tulevaisuudessa.

¹⁹ Asetus (EU) N:o 806/2014. Yhteinen kriisinratkaisuneuvosto on suurien ja järjestelmän kannalta merkittävien pankkien kriisinratkaisuviranomainen euroalueella. Se on ollut toiminnassa tammikuusta 2016. Euroalueen pankkisektori rahoittaa yhteistä kriisinratkaisurahastoa maksuosuuksin. Sitä voidaan käyttää kriisinratkaisun kustannusten rahoittamiseen edellyttäen, että kaikki sääntelykehysten ehdot täyttyvät, mukaan lukien 8 prosentin alaskirjaus kyseisen pankin velkojen kokonaismäärästä.

Näillä muutoksilla Euroopan valuuttarahastosta voi tulla unionin oikeusjärjestykseen kuuluva vankka kriisinhallintamekanismi, joka tuottaa **vahvaa synergiaa muiden EU:n toimielinten kanssa**. Neuvosto ja komissio säilyttävät EU:n perussopimuksissa määrätyn, talous- ja finanssipolitiikan valvontaa ja koordinoitua koskevan toimivaltansa ja vastuunsa.

Käytännön yhteistyötä voidaan myös lisätä, jotta voidaan palvella jäsenvaltioita paremmin, olla yhteydessä markkinatoimijoihin ja välttää toimintojen päällekkäisyyttä. Yhteistyötä voitaisiin pyrkiä lisäämään sitä mukaa, kun talous- ja rahaliiton vahvistaminen etenee.

Ehdotus talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen sisällön liittämiseksi osaksi unionin oikeutta ottaen huomioon vakaus- ja kasvusopimukseen sisältyvä jousto, jota komissio on soveltanut tammikuusta 2015

Sopimus talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta on hallitusten välinen sopimus, jonka 25 EU:n jäsenvaltiota²⁰ on allekirjoittanut. Se täydentää EU:n finanssipolitiikan kehystä, johon vakaus- ja kasvusopimus kuuluu.

Tänään tehdyllä ehdotuksella pannaan täytäntöön sopimuksen 16 artikla, jossa kaikki sopimuspuolet ovat oikeudellisesti sitoutuneet toteuttamaan toimia sopimuksen sisällön liittämiseksi osaksi unionin oikeutta viiden vuoden kuluttua sen voimaantulopäivästä eli viimeistään 1. tammikuuta 2018.²¹ On muistettava, että neuvoteltaessa sopimuksesta erityisesti Euroopan parlamentti ja komissio vaativat sen liittämistä osaksi EU:n lainsäädäntöä tietyssä määräajassa. Jäsenvaltiot hyväksyivät tämän 16 artiklassa.

Kuten Euroopan vakausmekanismia, myös päätöstä tehdä sopimus talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta vuonna 2012 hallitustenvälisen sopimuksen muodossa on tarkasteltava tuolloiset olosuhteet huomioon ottaen. Sopimuksen 16 artiklassa annettu sitoumus ja se tosiseikka, että monet sen elementit on sittemmin annettulla lainsäädännöllä (ns. budjettikuripaketti, ”two-pack”) jo liitetty osaksi EU:n lainsäädäntöä, osoittavat, että alusta alkaen on pyritty unionin tason ratkaisuihin. Myös Euroopan parlamentti on toistuvasti pyytänyt talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen sisällön tuomista perussopimusten piiriin²² todeten, että aidon talous- ja rahaliiton hallinnointi voi olla tosiasiaa legitimiä ja demokraattista ainoastaan, jos se toteutetaan unionin toimielinjärjestelmän puitteissa.

Tämänpäiväinen aloite on muodoltaan ehdotus neuvoston direktiiviksi, josta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 126 artiklan 14 kohdan toisen alakohdan nojalla kuultava Euroopan

²⁰ Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tanska, Unkari ja Viro.

²¹ Talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen 16 artiklassa todetaan seuraavaa: ”Viimeistään viiden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä toteutetaan sen täytäntöönpanosta saatujen kokemusten arvioinnin perusteella Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen mukaisesti tarvittavat toimenpiteet tämän sopimuksen sisällön liittämiseksi osaksi Euroopan unionin oikeutta.”

²² Euroopan parlamentin päätöslauselma, annettu 12. joulukuuta 2013, Euroopan unionin monitasoisen hallinnoinnin perustulaisista ongelmista (P7_TA(2013)0598) ja päätöslauselma, 24. kesäkuuta 2015, talouden ohjausjärjestelmän uudelleentarkastelusta: tilannekatsaus ja haasteet (P8_TA(2015)0238).

parlamenttia. Tämä on perussopimuksessa ainoa käytettävissä oleva oikeusperusta. Ehdotus koskee kaikkia euroalueen jäsenvaltioita, ja siihen sisältyy osallistumislausekkeita (opt-in) euroalueen ulkopuolisia jäsenvaltioita varten.

Ehdotettu direktiivi sisältää vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen 3 artiklan keskeisen sisällön, joka on osa ns. **finanssipoliittista sopimusta**. Artiklassa edellytetään, että sovelletaan rakenteellisin luvuin tasapainoisen budjetin sääntöä sekä korjausmekanismia, jos tästä poiketaan merkittävästi. Kuten komissio on jo aiemmin tänä vuonna todennut²³, artiklan määräykset on jo otettu osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Finanssipoliittisen sopimuksen sisällyttäminen unionin lainsäädäntöön **yksinkertaistaa oikeudellista kehystä** ja mahdollistaa **jatkuvan ja paremman seurannan** osana EU:n yleistä talouden ohjausjärjestelmää. Tämä täydentää ja vahvistaa olemassa olevia finanssipolitiikan kehyksiä, joiden tarkoituksena on lähentää julkista velkaa maltillisille tasoille. Samalla ehdotuksessa otetaan huomioon vakaus- ja kasvusopimukseen sisältyvä jousto, jota komissio on soveltanut tammikuusta 2015²⁴. Näin ollen säännökset ovat täysin sopusoinnussa primaari- ja sekundaarilainsäädännössä määriteltyjen voimassa olevien sääntöjen kanssa.

Ehdotuksessa korostetaan lisäksi Euroopan parlamentin vuosittain järjestämien, parlamenttien välisten kokousten arvoa – ja tämä käytäntö säilytetään – ja vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyssä sopimuksessa mainittuja sopimuspuolten äänestysjärjestelyjä.

Tiedonanto unionin kehukseen kuuluvista uusista vakaan euroalueen talousarviovälineistä

Puheessaan unionin tilasta puheenjohtaja Jean-Claude Juncker painotti, että rinnakkaisia rakenteita ei tarvita: ”Emme tarvitse euroalueelle omaa talousarviota vaan EU:n talousarvioon vahvan euroaluetta koskevan budjettikohdan”. **Pohdinta-asiakirjoissa talous- ja rahaliiton syventämisestä ja EU:n rahoituksen tulevaisuudesta** kuvailtiin niitä yhteisiä haasteita, joita kohdistuu EU:n rahoituksen uudistamiseen yleensä ja euroalueen tarpeisiin erityisesti. Tänään julkaistussa tiedonannossa esitetään visio siitä, miten tiettyjä rahoitukseen liittyviä toimintoja, jotka ovat olennaisia euroalueelle ja koko EU:lle, voidaan kehittää EU:n rahoituksen puitteissa nyt ja tulevaisuudessa.

Tiedonannossa muistutetaan, mitä voidaan saavuttaa EU:n nykyisen rahoituskehysten puitteissa, ja esitetään monenlaisia ajatuksia ja vaihtoehtoja, joista jotkut pohjustavat **tulevaa vuoden 2020 jälkeen sovellettavaa monivuotista rahoituskehystä koskevia ehdotuksia**.

Tiedonannossa käsitellään neljää järjestelyä, jotka ovat olennaisia talous- ja rahaliiton syventämisessä. Siinä ehdotetaan kutakin varten konkreettisia jatkotoimia:

- **Rakennuudistusten tukeminen** seuraavilla: 1) uudistusten toteuttamisen tukiväline, josta tuetaan jäsenvaltioiden kanssa sovittuja uudistussitoumuspaketteja, ja 2) jäsenvaltioiden pyynnöstä annettava tekninen tuki;
- **Erityinen lähentymisväline euroalueeseen liittymistä valmisteleville jäsenvaltioille;**
- **Pankkiunionin varautumisjärjestely**, joka toteutetaan Euroopan vakausmekanismin / Euroopan valuuttarahaston kautta, kuten edellä on kerrottu;

²³ COM(2017) 1201 final, 22. helmikuuta 2017.

²⁴ COM(2015) 12, 13. tammikuuta 2015.

- **Vakautusjärjestely**, jossa kootaan yhteen erilaisia EU:n ja euroalueen rahoitusmuotoja ja -välineitä käytettäväksi laajojen epäsymmetristen häiriöiden yhteydessä investointien tason säilyttämiseksi.

Komissio aikoo vuosina 2018–2020 kehittää joitakin näistä ajatuksista ja testata niitä käytännössä rakenneuudistusten ja valmiuksien kehittämisen tukemisessa. Tätä varten tämän paketin rinnalla esitetään seuraavat aloitteet:

- **Ehdotus yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen muuttamisesta** jäljempänä selostetulla tavalla, jotta mahdollisuuksia käyttää nykyisten Euroopan rakenne- ja investointirahastojen suoritusvarausta voidaan laajentaa.
- **Ehdotus rakenneuudistusten tukiohjelman vahvistamisesta** jäljempänä selostetulla tavalla, jotta voidaan parantaa kaikkien jäsenvaltioiden käytettävissä olevaa teknistä tukea ja luoda erityinen menettely, jolla tuetaan euroalueen ulkopuolisia jäsenvaltioita niiden lähentymisprosessissa.

Muut tässä mainitut ehdotukset seuraavat vuoden 2020 jälkeen sovellettavan monivuotisen rahoituskehysten yhteydessä. Sitä koskevat ehdotukset annetaan **toukokuussa 2018**. Komissio ottaa siihen mennessä saadun palautteen kaikilta osin huomioon.

Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen kohdennetut muutokset

Komissio ehdottaa edellä mainitun uuden uudistusten toteuttamisen tukivälineen valmistelemiseksi testaamalla uutta budjettituen välinettä kokeiluvaiheessa vuosina 2018–2020. Ehdotus annetaan kohdennettuina muutoksina yhteisiä säännöksiä koskevaan asetukseen²⁵. Tavoitteena on lisätä joustoa sen suhteen, miten jäsenvaltiot voivat käyttää **Euroopan rakenne- ja investointirahastojen suoritusvarausta**. Kukin jäsenvaltio päättää itse, haluaako se kohdentaa osan suoritusvarauksestaan tähän uuteen järjestelmään.

Tällä välineellä on tarkoitus tukea kansallisten uudistusten toteuttamista. Uudistukset määritetään talouspolitiikan koordinoinnin EU-ohjauksessa, ja ne sisällytetään jäsenvaltioiden esittämiin kansallisiin uudistusohjelmiin. Kun jäsenvaltion uudistussitoumuksista on sovittu ja on määritelty selkeät tavoitteet ja välitavoitteet, komissio seuraa ja arvioi niiden toteuttamista ennen kuin tuki maksetaan.

Ehdotuksella ei muuteta Euroopan rakenne- ja investointirahastojen menojen kokonaistasoa nykyisessä monivuotisessa rahoituskehyksessä. Aloitteesta saadut kokemukset otetaan huomioon vuoden 2020 jälkeistä aikaa koskevissa ehdotuksissa.

Ehdotus rakenneuudistusten tukiohjelman vahvistamiseksi

Viiden puheenjohtajan kertomuksen seurauksena komissio perusti **rakenneuudistusten tukipalvelun** loppuvuodesta 2015. Tukipalvelun tarkoituksena on antaa jäsenvaltioille teknistä tukea uudistusten suunnittelemiseen ja toteuttamiseen tai niiden yleisen uudistusvalmiuden vahvistamiseen. Ohjelmalla

²⁵ Asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

on onnistuttu erityisesti auttamaan jäsenvaltioita julkishallintoa, liiketoimintaympäristöä ja työmarkkinoita koskevien uudistusten suunnittelussa. Sitten on käynyt selväksi, että tämänkaltaisen teknisen avun kysyntä ylittää selvästi rahoituksen, joka alun perin asetettiin käyttöön **rakenneuudistusten tukiohjelman**²⁶ kautta.

Kuten puheenjohtaja Juncker totesi unionin tilaa koskevassa puheessaan, on selvästi tarpeen varautua tulevaisuuteen ja tukea euroalueen ulkopuolisia jäsenvaltioita valmistautumaan euron käyttöönottoon siinä vaiheessa kun ne itse sitä haluavat. Yksi finanssikriisin opetuksista on, että lähentyminen ja talouden rakenteiden vahvistaminen ovat unionin vaurauden ja erityisesti yhteisen rahan kitkattoman toimivuuden kannalta olennaisen tärkeitä.

Erityinen tekninen tuki euroalueen ulkopuolisille jäsenvaltioille voi osoittautua hyödylliseksi todellisen lähentymisprosessin edistäjänä. Tämä koskee erityisesti julkista varainhoitoa, julkishallintoa, rahoitusalaan sekä työ- ja tuotemarkkinoita.

Näistä kahdesta syystä komissio esittää tänään **rakenneuudistusten tukiohjelman koskevan asetuksen**²⁷ **muuttamista**. Sen tarkoituksena on kaksinkertaistaa tekniseen apuun käytettävissä oleva rahoitus vuoteen 2020 mennessä, jolloin se olisi 300 miljoonaa euroa vuosina 2017–2020. Vuoden 2020 jälkeistä aikaa koskevissa ehdotuksissa hyödynnetään saatuja kokemuksia.

Tiedonanto Euroopan talous- ja finanssiministeristä

Puheessaan unionin tilasta puheenjohtaja Juncker kannatti ajatusta **Euroopan talous- ja finanssiministeristä**. Jos ajatuksena on, että muoto määräytyy tehtävän perusteella, EU:n talousohjauksen johdonmukaisuuden, tehokkuuden, läpinäkyvyyden ja demokraattisen vastuuvollisuuden vahvistamiseen tarvitaan ministeri. On myös tärkeää huomata, että jo nykyisten EU:n perussopimusten nojalla on mahdollista yhdistää vastuullisen komission jäsenen (mahdollisen komission varapuheenjohtajan) tehtävä ja euroryhmän puheenjohtaja tehtävä.²⁸

Talous- ja rahaliiton nykyinen rakenne on lähtökohtaisesti erittäin monimutkainen. Toimivalta, tehtävät ja välineet jakautuvat eri elimille, ja ne noudattavat toiminnassaan erilaisia, joskus päällekkäisiäkin, säädoskehyksiä. Tämä ei ole EU:n kansalaisten eikä päätöksentekijöiden kannalta optimaalista, sillä se heikentää mahdollisuuksia puhua EU:n ja erityisesti euroalueen yhteisten taloudellisten etujen puolesta ja puolustaa niitä. Tämä tarve on kasvanut vuosien mittaan, kun eurosta on tullut johtava kansainvälinen valuutta ja monia talous- ja rahaliiton ulottuvuuksia vahvistetaan. Tämä on myös yksi syy siihen, että nykyinen komissio on vahvistanut sisäisiä koordinoitavuuksiaan antamalla varapuheenjohtajille uusia horisontaalisia tehtäviä useiden talous-, rahoitus- ja sosiaaliasioiden salkkujen koordinoimiseksi.

²⁶ Rakenneuudistusten tukiohjelma perustettiin toukokuussa 2017 tukemaan taloudellisesti rakenneuudistusten tukipalvelun toimintaa.

²⁷ Asetus (EU) 2017/825 rakenneuudistusten tukiohjelman perustamisesta kaudeksi 2017–2020 ja asetusten (EU) N:o 1303/2013 ja (EU) N:o 1305/2013 muuttamisesta (EUVL L 129, 19.5.2017, s. 1).

²⁸ Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn euroryhmää koskevan pöytäkirjan (N:o 14) 2 artiklassa on säännöt euroryhmän puheenjohtajan valitsemisesta. Tämä tehtävän ja komission jäsenen tehtävän välillä ei ole mitään ristiriitaa.

Tänään julkaistussa tiedonannossa katsotaan tulevaisuuteen ja esitetään, miten tietyt olemassa olevat toiminnot voitaisiin yhdistää EU:n ministerin alaisuuteen, jotta voidaan ajaa EU:n ja euroalueen yleistä etua, vahvistaa politiikan koordinoitua ja parantaa politiikkayhdistelmää kaikilla tasoilla. Euroopan talous- ja finanssiministeri valvoisi myös EU:n ja euroalueen talousarviöväliteiden käyttöä ja pyrki siihen, että niiden vaikutus yhdessä määriteltyjen ensisijaisten tavoitteiden tukemisessa voidaan maksimoida.

Tiedonannossa kuvataan myös mahdolliset institutionaaliset puitteet, joissa ministeri toimisi. Ministeri vahvistaisi talouspoliittisen päätöksenteon eurooppalaista ulottuvuutta ja varmistaisi vahvan parlamentaarisen valvonnan EU:n tasolla, kyseenalaistamatta kuitenkaan kansallista toimivaltaa. Yhdistämällä olemassa olevia tehtäviä ja EU:n tasolla käytettävissä olevaa asiantuntemusta ministeri edistäisi tehokkaamman ohjausrakenteen luomista, mikä täydentäisi ja helpottaisi kansallisen toimivallan käyttöä, myös vuorovaikutuksessa EU:n tasolla.

Tällainen tehtävä voitaisiin perustaa vaihe kerrallaan. Komission varapuheenjohtajana toimivan ministerin tehtävä voitaisiin perustaa **nimitettäessä seuraava komissio marraskuussa 2019**. Euroryhmä voisi epävirallisesti sopia ministerin valitsemisesta euroryhmän puheenjohtajaksi **kahdeksi perättäiseksi toimikaudeksi**, jolloin toimikausi vastaisi komission toimikautta.

3. ETENEMISSUUNNITELMA TALOUS- JA RAHALIITON SYVENTÄMISEKSI

Siirtyminen yleisistä periaatteista käytännön toteutukseen edellyttää, että tiedetään, mihin ollaan menossa, ja määritetään toimenpiteiden asianmukainen järjestys. Viiden puheenjohtajan kertomuksen seurauksena laaditussa pohdinta-asiakirjassa talous- ja rahaliiton syventämisestä esitetään etenemissuunnitelma talous- ja rahaliiton viimeisteleminen vuoteen 2025 mennessä. Tämä suunnitelma on edelleen pätevä.

Tänään esitetty paketti on osa laajempaa asialistaa. Se liittyy jo toteutettuihin ja vielä tulossa oleviin toimiin. On edettävä neljällä toisiaan täydentävällä osa-alueella, jota ovat **1) rahoitusunioni; 2) finanssivakausunioni; 3) talousunioni ja 4) demokraattinen vastuuvollisuus ja vahvistettu ohjausjärjestelmä**.

Kun otetaan ensiaskeleet, on tärkeää tietää, mihin suuntaan ollaan menossa, ja nähdä sinne vievä tie. Edessä olevan työn jäsentämiseksi tässä tiedonannossa mainitaan aloitteet, joista EU:n lainsäätäjien pitäisi keskustella ja sopia seuraavien puolentoista vuoden aikana. Etenemissuunnitelma on esitetty myös liitteessä, ja keskeiset elementit käydään läpi jäljempänä. Lisäksi esitetään, miten olisi mahdollista edetä vuoteen 2025.

Rahoitusunioni

Pankkiunionin ja pääomamarkkinaunionin perustaminen on merkittävästi vähentänyt EU:n rahoitussektorin riskejä, muuttanut sen perustekijöitä ja lisännyt sen vakautta ja häiriönsietokykyä. Jäljellä oleva työ on kuitenkin saatava päätökseen nopeasti.

Lokakuussa 2017 julkaistussa **komission tiedonannossa pankkiunionin valmiiksi saamisesta**²⁹ esitettiin pragmaattinen suunnitelma, jolla vielä ratkaisematta olevista kysymyksistä voitaisiin sopia nopeasti. Tämä etenemissuunnitelma on myös tämän tiedonannon liitteenä. Siinä on kysymys ennen kaikkea **riskien vähentämiseen** tähtäävän asialistan toteuttamisesta, jotta EU:n pankkien häiriönsietokykyä voidaan edelleen parantaa. Euroopan parlamentti ja neuvosto neuvottelevat parhaillaan eräistä aloitteista, kuten komission marraskuussa 2016 esittämästä pankkipaketista³⁰ ja yritysten maksukyvyttömyyttä ja uudelleenjärjestelyjä koskevasta ehdotuksesta. Niistä on **sovittava vuonna 2018. Järjestämättömät lainat** ovat edelleen haaste osassa pankkisektoria. Niitä koskevassa työssä, joka on käynnissä jäsenvaltioissa ja EU:n tasolla, tarvitaan myös määrätietoista etenemistä.³¹ Samalla Euroopan parlamentin ja neuvoston olisi sovittava **eurooppalaista talletussuojajärjestelmää**³² koskevasta ehdotuksesta **vuoden 2018 loppuun mennessä. Yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteistä varautumisjärjestelyä** koskevasta ehdotuksesta olisi päästävä poliittiseen yhteisymmärrykseen **vuoden 2018 puoliväliin mennessä**, jotta se saataisiin nopeasti toimintavalmiuteen **vuoteen 2019 mennessä**.

Samaan aikaan kaikkien toimijoiden – EU:n toimielinten, jäsenvaltioiden sekä valvontaviranomaisten ja markkinatoimijoiden eri puolilla Eurooppaa – olisi tehostettava työtään **pääomamarkkinaunionin** toteuttamiseksi niin, että syvät ja pitkälle yhdentyneet pääomamarkkinat voivat toimia iskunvaimentimena ja tehokkaana yksityisen riskinjoon kanavana, ja samalla parannettava rahoituksen saatavuutta, erityisesti aloittelevien ja muiden yritysten osalta.

Komissio suhtautuu suopeasti käynnissä olevaan **eurooppalaisia valtionvelkakirjavakuudellisia arvopapereita** koskevaan Euroopan järjestelmäriskikomitean työhön ja aikoo esitellä tällaiset arvopaperit mahdollistavan kehyksen **kevällä 2018**.

Finanssivakausunioni

Komissio jatkaa työtään **vastuullisen finanssipolitiikan** edistämiseksi kansallisella tasolla osana talouspolitiikan koordinointiin tarkoitettua EU-ohjauksjaksoa tukemalla vakaiden finanssipolitiikan kehysten luomista ja kiinnittämällä asianmukaista huomiota velan määrään.

Talouspolitiikan ohjauksessa otetaan edelleen huomioon, mikä on missäkin suhdannekierron vaiheessa kansantalouden ja julkisen talouden kannalta järkevää sekä asianomaisissa maissa että koko euroalueella. Komissio aikoo edelleen soveltaa vakaus- ja kasvusopimuksen sääntöjä ja hyödyntää niihin sisältyvää joustoa uudistusten ja investointien tukemiseksi. Se aikoo myös edelleen korostaa euroalueen talouspolitiikasta vuosittain antamansa suosituksen mukaisesti koko **euroalueen tavoitteita**, erityisesti finanssipolitiikan kokonaisviritystä.³³

Kuten edellä on selostettu, edellä mainittujen seikkojen lisäksi **vuoden 2020 jälkeen sovellettavan monivuotisen rahoituskehysten** yhteydessä on hyvä mahdollisuus uudistaa unionin rahoitusta ja

²⁹ COM(2017) 592 final, 11. lokakuuta 2017.

³⁰ Komission 23. marraskuuta 2016 antamat ehdotukset seuraavien säädösten muuttamisesta: asetus N:o 575/2013, direktiivi 2013/36/EU, direktiivi 2014/59/EU ja 19. joulukuuta 2014 annettu neuvoston täytäntöönpanoasetus 2015/81.

³¹ Ks. esim. Ecofin-neuvoston päätelmät järjestämättömistä lainoista (asiak. 9854/17).

³² COM(2015) 586 final, 24. marraskuuta 2015.

³³ Ks. esim. COM(2016) 726 final, 16. marraskuuta 2016, ja COM(2017) 770 final, 22. marraskuuta 2017.

etsiä uusia synergioita kansallisten uudistus- ja investointipyrkimysten tukemiseksi sekä laajojen epäsymmetristen häiriöiden lieventämiseksi. Komissio aikoo tehdä **toukokuussa 2018** osana seuraavaa monivuotista rahoituskehystä ehdotuksen **vakautusjärjestelystä**, joka on tarkoitus kehittää valmiiksi ajan mittaan.

Tarve ottaa huomioon taloudellisten olosuhteiden moninaisuus, joka oli erityisen silmiinpistävää kriisivuosina, on johtanut EU:n tasolla hioutuneempiin mutta myös entistä monimutkaisempiin finanssipoliittisiin sääntöihin. Toisinaan se voi haitata jäsenvaltioiden sitoutumista uudistuksiin ja tuloksellista täytäntöönpanoa. Vahvempi talous- ja finanssipolitiikan ja rahoitusmarkkinoiden yhdentymisen sekä markkinakuri luovat pohjaa **EU:n finanssipoliittisten sääntöjen uudelleentarkastelulle** pidemmällä aikavälillä. Tarkoituksena on huomattavasti yksinkertaistaa niitä vuoteen 2025 mennessä.

Talousunioni

Lähentyminen ja yhdentymisen ovat käsitteitä, jotka ovat talousunionin keskiössä. Saavuttaakseen kestävä vaurauden jäsenvaltioiden on edelleen keskityttävä tarvittaviin uudistuksiin, joilla niiden taloutta voidaan nykyaikaistaa ja lisätä niiden kykyä kestää mahdollisia häiriöitä. Uudistusten painopisteistä keskustellaan ja niitä seurataan vuosittain **talouspolitiikan EU-ohjausjakson** yhteydessä.

Jatkossakin unionin kehyksen olisi **tuettava uudistusprosessia todellisen lähentymisen saavuttamiseksi** koko EU:ssa, sekä euroalueella että maissa, jotka ovat liittymässä euroalueeseen. Kuten edellä on selostettu, komissio aloittaa vuosina 2018–2020 toteutettavilla kokeilutoimilla ja aikoo esittää **toukokuussa 2018** ehdotuksia sovittujen uudistusten tukemisesta **vuoden 2020 jälkeen sovellettavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä**. Tästä olisi sovittava ennen seuraavia Euroopan parlamentin vaaleja.

Lisäksi Euroopan parlamentin ja neuvoston on vuonna 2018 hyväksyttävä ehdotus **rakenneuudistusten tukiohjelman määrärahojen vahvistamisesta** kahdeksi seuraavaksi vuodeksi. Muiden tehtävien lisäksi luodaan erityinen menettely, jolla avustetaan räätälöidysti maita, jotka suunnittelevat euron käyttöönottoa tietyn ajanjakson kuluessa. Komissio aikoo vuoden 2020 jälkeen ehdottaa **jatkoa rakenneuudistusten tukiohjelmalle**. Siihen sisällytetään myös **erityinen lähentymisväline** euroalueeseen kuulumattomia jäsenvaltioita varten.

Lähentymisen kannalta on tärkeää edelleen vahvistaa **jäsenvaltioiden talouspolitiikkojen koordinointia**. Talouspolitiikan vuotuisen koordinointiprosessin kytkeminen jäsenvaltioiden hallitusten käynnistämien uudistusten käsittelyssä **monivuotisempaan lähestymistapaan** jatkuu. Tällöin on myös tärkeää säilyttää kaikessa toiminnassa vahva sosiaalinen ulottuvuus. Göteborgissa 17. marraskuuta 2017 julistetun **Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin** periaatteet ja oikeudet antavat suuntaa lisääntyvälle lähentymiselle työ- ja elinolojen parantamiseksi.³⁴ Lisäksi seuraavien puolentoista vuoden aikana olisi vahvistettava neuvostossa ja euroryhmässä käynnissä olevaa työtä, joka koskee **politiikkojen vertailukehittämistä ja lähentymisstandardeja**.

³⁴ Pilarin hyväksymisen lisäksi on perustettu sosiaali-indikaattoreiden tulostaulu, joka sisällytetään vuoden 2018 talouspolitiikan EU-ohjausjaksoon ja joka toimii viitekehysnä työllisyysilanteen ja sosiaalisen tulokunnan seurannassa.

Kuten edellä on selostettu, **Euroopan vakausmekanismin ja vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen liittämistä unionin oikeusjärjestykseen vuoden 2019 puoliväliin mennessä** on hyötyä institutionaalisen tehokkuuden, läpinäkyvyyden ja vastuuvollisuuden vahvistamisessa.

Euroopan parlamentille ja kansallisille parlamenteille olisi annettava riittävät valvontavaltuudet. Komissio on viime vuosina luonut tuloksellisen säännöllisen **vuoropuhelun Euroopan parlamentin kanssa** EU:n ja euroalueen talouspoliittisista kysymyksistä. Nämä kaksi toimielintä voisivat virallistaa nämä käytännöt tämpäpäiväiset ehdotukset huomioon ottaen **vuoden 2018 loppuun mennessä**.

Lisäksi **Euroopan talous- ja finanssiministerin** tehtävän perustamista voitaisiin tarkastella osana seuraavan komission nimittämistä **marraskuusta 2019** olettaen, että euroryhmä valitsisi ministerin puheenjohtajakseen kahdeksi peräkkäiseksi toimikaudeksi. Samaan aikaan talous- ja rahaliittoa koskevien asioiden sisäisen koordinoinnin vahvistamisen pitäisi heijastua **yhtenäisempään euroalueen ulkoiseen edustukseen**, jota komissio ehdotti vuonna 2015.³⁵

4. PÄÄTELMÄT

Tänään esitetty paketti sisältää tärkeitä lisätoimia Euroopan talous- ja rahaliiton syventämiseksi. Talous- ja rahaliitto on olennainen osa **yhtenäisempää, vahvempaa ja demokraattisempaa unionia**, jota kohti edetään. EU-johtajien asialistan pohjalta on odotettavissa konkreettisia päätöksiä lähikuukausina. Komissio katsoo, että etenemissuunnitelmasta olisi sovittava seuraavien puolentoista vuoden aikana ja siihen olisi sisällyttävä seuraavat toimet:

Vuoden 2018 puoliväliin mennessä:

- Annetaan tarvittavat **säädökset pankkiunionin täydentämiseksi**, mukaan lukien marraskuussa 2016 esitetty **riskienvähentämisspaketti** EU:n pankkien häiriönsietokyvyn vahvistamiseksi. Samaan aikaan on jatkettava pääomamarkkinaunioniin liittyviä ehdotuksia koskevaa työtä.
- Sovitaan **yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteisestä varautumisjärjestelystä**, jotta se saataisiin nopeasti toimintavalmiuteen vuoteen 2019 mennessä.
- Hyväksytään muutosehdotus, jolla **rakenneuudistusten tukiohjelman** toiminta kaksinkertaistetaan vuoteen 2020 mennessä.
- Hyväksytään **yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen** kohdennetut muutokset kansallisten uudistusten toteuttamisen tukemiseksi.

Vuoden 2018 loppuun mennessä:

- Hyväksytään ehdotus **eurooppalaisesta talletussuojajärjestelmästä**.
- Virallistetaan **Euroopan parlamentin ja komission väliset vuoropuhelukäytännöt**.

³⁵ COM(2015) 603 final, 21. lokakuuta 2015.

Vuoden 2019 puoliväliin mennessä:

- Hyväksytään ehdotukset, joilla 1) **perustetaan Euroopan valuuttarahasto**, 2) **liitetään sopimus talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta osaksi unionin oikeutta** ja 3) **järjestetään euroalueen yhtenäinen ulkoinen edustus Kansainvälisessä valuuttarahastossa**.
- Päästään yhteisymmärrykseen **Euroopan talous- ja finanssiministerin** roolista seuraavassa komissiossa, ja euroryhmä valitsee ministerin puheenjohtajakseen kahdeksi peräkkäiseksi toimikaudeksi.
- Viedään päätökseen keskustelut tehdyistä ehdotuksista **euroalueen toiminnan parantamiseksi** ja hyväksytään **seuraavan monivuotisen rahoituskehityksen** yhteydessä 1) **rakenneuudistustukea koskevat ehdotukset**, 2) **erityinen lähentymisväline euroalueen ulkopuolisille jäsenvaltioille** ja 3) **vakautusjärjestely**.
- Saatetaan päätökseen kaikki vireillä olevat **pääomamarkkinaunionia** koskevat lainsäädäntöaloitteet, joihin kuuluvat Euroopan valvontaviranomaisten uudelleentarkastelu, muutokset Euroopan markkinarakenneasetukseen ja yleiseurooppalainen eläketuote.

On tärkeää, että vuosien 2019–2024 suunta on selvä, kun edetään kaikilla näillä rintamilla **Euroopan talous- ja rahaliiton syventämiseksi** vuoteen 2025 mennessä. Liitteessä 1 olevassa etenemissuunnitelmassa esitetään talous- ja rahaliiton syventämistä koskevan pohdinta-asiakirjan pohjalta tärkeimpien vuoden 2019 jälkeen tarvittavien toimien aikataulu. Näiden toimien olisi oltava osa yhteisymmärrystä, joka on määrä saavuttaa vuoden 2018 puoliväliin mennessä.

Liite 1: Etenemissuunnitelma Euroopan talous- ja rahaliiton syventämiseksi

2018	
RAHOITUSUNIONI	TALOUS- JA FINANSSIVAKAUSUNIONI
PANKKI- JA PÄÄOMAMARKKINAUNIONI <ul style="list-style-type: none">✓ Kaikkien jäljellä olevien pankkiunionia koskevien ehdotusten hyväksyminen. Näihin kuuluvat riskien vähentämistä, eurooppalaista talletussuoja-järjestelmää sekä yhteisen kriisiratkaisurahaston varautumisjärjestelyä koskevat ehdotukset✓ Euroopan järjestelmäriskikomitean työhön perustuva komission ehdotus, joka mahdollistaa eurooppalaisten valtionvelkakirjevelkudellisten arvopapereiden käytön euroalueella	EU:N MONIVUOTINEN RAHOITUSKEHYS <ul style="list-style-type: none">✓ Rakenneuudistusten tukiohjelman vahvistamista koskevan ehdotuksen hyväksyminen✓ Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen kohdennettujen muutosten hyväksyminen✓ Komission ehdotukset monivuotiseksi rahoituskehyyksi vuoden 2020 jälkeiselle ajalle
DEMOKRAATTINEN VASTUUVELVOLLISUUS JA TULOSELLINEN OHJAUS	
EUROOPAN VALUUTTARAHASTO <ul style="list-style-type: none">✓ Keskustelu säädösehdotuksesta	FINANSSIPOLIITTINEN SOPIMUS OSAKSI EU:N OIKEUTTA <ul style="list-style-type: none">✓ Keskustelu säädösehdotuksesta
EUROOPAN TALOUS- JA FINANSSIMINISTERI <ul style="list-style-type: none">✓ Keskustelu poliittisella tasolla	EU:N TOIMIELINTEN VUOROPUHELU <ul style="list-style-type: none">✓ EP:n ja komission välisten käytäntöjen virallistaminen
EUROALUEEN ULKOINEN EDUSTUS <ul style="list-style-type: none">✓ Keskustelu säädösehdotuksesta	
Vuoden 2019 puoliväliin mennessä	
RAHOITUSUNIONI	TALOUS- JA FINANSSIVAKAUSUNIONI
PANKKI- JA PÄÄOMAMARKKINAUNIONI <ul style="list-style-type: none">✓ Täysin toimiva yhteisen kriisiratkaisurahaston varautumisjärjestely✓ Eurooppalaisen talletussuojajärjestelmän täytäntöönpano✓ Kaikkien vireillä olevien pääomamarkkinaunionia koskevien säädösaloitteiden viimeistely	EU:N MONIVUOTINEN RAHOITUSKEHYS <ul style="list-style-type: none">✓ Rakenneuudistusten tukemista koskevien ehdotusten hyväksyminen (vuoden 2020 jälkeen)✓ Euroalueen ulkopuolisia jäsenvaltioita koskevan erityisen lähentymisvälineen hyväksyminen (vuoden 2020 jälkeen)✓ Vakautusjärjestelyä koskevan ehdotuksen hyväksyminen (vuoden 2020 jälkeen)
DEMOKRAATTINEN VASTUUVELVOLLISUUS JA TULOSELLINEN OHJAUS	
EUROOPAN VALUUTTARAHASTO <ul style="list-style-type: none">✓ Säädösehdotuksen hyväksyminen	EUROALUEEN ULKOINEN EDUSTUS <ul style="list-style-type: none">✓ Säädösehdotuksen hyväksyminen
EUROOPAN TALOUS- JA FINANSSIMINISTERI <ul style="list-style-type: none">✓ Yhteisymmärrys	FINANSSIPOLIITTINEN SOPIMUS OSAKSI EU:N OIKEUTTA <ul style="list-style-type: none">✓ Säädösehdotuksen hyväksyminen
Mahdollisia lisätoimia vuoden 2019 lopusta vuoteen 2025*	
RAHOITUSUNIONI	TALOUS- JA FINANSSIVAKAUSUNIONI
<ul style="list-style-type: none">✓ Pääomamarkkinaunionia koskevien aloitteiden jatkuva täytäntöönpano✓ Eteneminen kohti euroalueen turvallisen sijoitusvälineen liikkeeselaskua✓ Muutoksia valtion joukkovelkakirjalainojen sääntelykohteluun	<ul style="list-style-type: none">✓ Uuden monivuotisen rahoituskehyyksen täytäntöönpano✓ Täysin toimiva vakautusjärjestely✓ Vakaus- ja kasvusopimuksen sääntöjen yksinkertaistaminen
DEMOKRAATTINEN VASTUUVELVOLLISUUS JA TULOSELLINEN OHJAUS	
<ul style="list-style-type: none">✓ Täysivaltainen Euroopan talous- ja finanssiministeri, joka on samalla euroryhmän puheenjohtaja ja komission varapuheenjohtaja.	<ul style="list-style-type: none">✓ Täysin toimiva Euroopan valuuttarahasto✓ Euroalueen varainhoitohallinnon perustaminen

* Lisätietoja: Pohdinta-asiakirja talous- ja rahaliiton syventämisestä, 31. toukokuuta 2017

Lähde: Euroopan komissio

Liite 2: Etenemissuunnitelma pankkiunionin valmiiksi saamisesta vuoteen 2018 mennessä – ote 11. lokakuuta 2017 annetusta komission tiedonannosta

2017

- ✓ Lainsäätäjät sopivat **marraskuussa 2016 esitettyyn pankkialan toimenpidepakettiin** sisältyvistä ensimmäisistä seikoista (Kansainvälinen tilinpäätösstandardi IFRS 9, velkojahierarkia ja suuri riskikeskittymä ulkomaanvaluutan määräisissä veloissa), ja paketin muissa osissa edetään merkittävästi.
- ✓ Komissio selkeyttää tämänhetkisiä valvontavaltuuksia, jotta voidaan puuttua **järjestämättömiin lainoihin** liittyviin riskeihin yhteisen valvontamekanismin tarkasteluraportin puitteissa.
- ✓ Komissio tekee lainsäädäntöehdotuksen sijoituspalveluyritysten vakavaraisuuskohtelun tarkistamisesta.

2018

- ✓ **Marraskuussa 2016 esitetystä pankkialan toimenpidepaketista** saadaan aikaan Euroopan parlamentin kanta ja neuvoston yleisnäkemyks (vuoden 2017 viimeinen neljännes/vuoden 2018 ensimmäinen neljännes) ja lainsäätäjät hyväksyvät sen (vuoden 2018 toinen neljännes).
- ✓ **Eurooppalaisesta talletussuojajärjestelmästä** saadaan aikaan Euroopan parlamentin kanta ja neuvoston yleisnäkemyks (vuoden 2018 toinen neljännes) ja lainsäätäjät hyväksyvät sen (vuoden 2018 viimeinen neljännes).
- ✓ **Yhteistä kriisinratkaisurahastoa tukevasta varautumisjärjestelystä** päästään sopimukseen (2018).
- ✓ Komissio esittää ehdotuksia toimenpiteistä, joilla puututaan **järjestämättömiin lainoihin** liittyviin ongelmiin (kevät 2018 – lainsäätäjien hyväksyntä viimeistään vuoden 2019 alkupuolella).
- ✓ Mahdollistavat puitteet **valtionvelkakirjavakuudellisen arvopaperin** kehittämiselle (vuoden 2018 alkupuolella).

Kevät 2019

- ✓ **Riskien vähentämiseen ja jakamiseen** liittyvien kaikkien suunniteltujen toimenpiteiden pitäisi olla valmiina ja **täytäntöönpanovaiheen** pitäisi käynnistyä.

Lähde: Euroopan komissio